



KIRGIZİSTAN-TÜRKiYE MANAS ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN KIRGIZİSTAN-TÜRKiYE MANAS ÜNİVERSİTESİ HAKKINDA SAHİP OLDUKLARI METAFORLAR

Doç. Dr. Hakan DÜNDAR

Kırğızıstan-Türkiye Manas Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü
Kırkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü
hdundar06@gmail.com

Özet

Bu araştırma Kırğızıstan-Türkiye Manas Üniversitesine devam öğrencilerinin Kırğızıstan-Türkiye Manas Üniversitesine ilişkin sahip oldukları algıları, metaforlar yardımıyla ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden "ölgu bilim" kullanılmıştır. Bu amaç için KTMÜ (Kırğızıstan-Türkiye Manas Üniversitesi)' ye ilişkin metafor üretmeleri istenmiştir. Araştırmanın katılımcılarını, KTMÜ' de öğrenim gören 135 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcıların her birinin "KTMÜ ... gibidir, çünkü ..." cümlesini tamamlamasıyla elde edilen veriler, hem nitel hem de nicel veri çözümleme teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre, katılımcılar KTMÜ' ye ilişkin olarak toplam 93 adet geçerli metafor üretmiştir. Bu metaforlar daha sonra ortak özellikleri bakımından incelenerek 6 farklı kavramsal kategori altında toplanmıştır.

Anahtar kelimeler: Metafor, algı, KTMÜ, içerik analizi.

KYRGYZ-TURKISH MANAS UNIVERSITY STUDENTS' CONCEPTUAL METAPHORS ABOUT KYRGYZ TURKISH MANAS UNIVERSITY

Abstract

This research's aim is to reveal the students perceptions who Kyrgyz-Turkish Manas University about Kyrgyz-Turkish Manas University with the help of metaphors. Phenomenologic method was used in the study. A total of 135 students from KTMU (Kyrgyz-Turkish Manas University) participated in the study. Participants completed the prompt "KTMU is like . . . because ..." by focusing on one metaphor. The data were analyzed both qualitatively and quantitatively. According to the results, 93 personal metaphors and 6 conceptual categories, based on the participants' metaphorical images, were identified.

Key words: Metaphors, perception, KTMU, content analysis.

Giriş

Metaforlar, fikir veya nesnelere arasında benzerlik ve benzetimler geliştirmek için kullanılan sözel simgelerdir (Mish, 1991; akt; Groth ve Bergner, 2005). Metaforlar, kelimelere başka anlamlar yükleyerek, bireylerde farklı anlamlar yaratan sembolik söyleyişler olarak da tanımlanırlar (Balaban ve Yapıcı, 2013). Metaforlar genel olarak bir durumla ilgili işin iç yüzünü benzetimlere dayalı olarak gösterir. Farklı metaforların bir durumun farklı boyutlarını açığa çıkarma, farklı niteliklerin nasıl bir arada var olabileceğini gösterme gibi bir gücü vardır (Morgan,

1998). Bazen kelimelerin yetmediği yerde veya anlatımın kuvvetlendirilmesi gereken bir durumda metaforlar önemli bir iletişim aracı olarak kullanılır. Bu bağlamda metaforlar, bir bireyin zihninin bir anlayış biçiminden başka bir anlayış biçimine hareket etmesini sağlayarak o bireyin belli bir olguyu başka bir olgu olarak görmesine yeni fırsatlar sağlar (Clarke, 1997; Girmen, 2007; Saban, Koçbeker ve Saban, 2006). Lakoff ve Johnson (2005) metaforun esasını; bir şeyi başka bir şeyin bakış açısı ile anlamak ve tecrübe etmek olarak açıklamışlardır. Bir metafor, anlamın doğrudan ifadesi olmaktan daha çok, sembolik olarak ifade edilmesidir. Metafor, “genellikle doğrudan ifade edilen kelimelerin yanı sıra bir şeyin başka bir şey için benzerliğini ifade eden ve karşılaştırmayı içeren bir konuşma biçimidir” (Marshak, 1993; 44). Bu anlamıyla mecazlardan doğan “(metafor) bir pencere” olarak ifade edilebilmektedir (Presmeg, 1998).

Metaforlar konusunda son yıllarda pek çok araştırma yapılmıştır. Bu araştırmalar farklı disiplin ve farklı durumlarda benzetimlerin gücünü kullanmak amacıyla var olan durumları ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Öğrencilerin okul ve derslere bakış açılarını ortaya çıkarmak amacıyla yapılan çalışmalar (Jakobsen ve Wickman, 2007; Schinck, Neale, Pugalee, ve Cifarelli, 2008; Brady ve Winn, 2014; Güner, 2013; Balcı, 1999; Saban, 2009) sözü edilen çalışmaların başında gelir. Bu çalışmalarda dersler ve okulla ilgili olarak; “cennet, çiçek, el feneri, gül, harita, huzur, internet, kalp, merdiven, oyun parkı, öğretmen, sıkıcı bir yer, anahtar, araba, bilgi merkezi, değirmen, demir atölyesi, gemi, hapishane, iş yeri, kafes, köprü, kutup yıldızı, kuyumcu atölyesi, kütüphane, lunapark, marangozhane, otobüs, pusula, rafineri, sihirli lamba, süpermarket, torna atölyesi ve tramvay vb. metaforlar tespit edilmiş ve bu metaforların kaynaklarına ilişkin analizler yapılarak, öğrencilerin dersler ve okula ilişkin algıları tespit edilmiştir.

Eğitim bilimleri alanında metafor çalışmalarından dikkat çeken konulardan biri de öğretmen ve öğretim elemanları hakkındaki hakkında yapılan metafor çalışmalarıdır (Saban, 2004; Tortop, 2013; Aslan, 2013; Saban, Koçbeker ve Saban, 2006; Cerit, 2008; Çelikten, 2006). Bu çalışmalarda ise geliştirilen metaforlar; bahçıvan, ebeveyn, güneş, mum, kutup yıldızı, tavuk, mimar, çınar, şeker vb. metaforlardır. Bu çalışmalarda öğrencilerin geliştirdikleri metaforlar incelenmiş ve öğretmenler hakkında öğrenci görüşleri yorumlanmıştır. Yapılan bu çalışmanın amacı ise Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi öğrencilerinin Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi hakkında sahip oldukları görüşlerin metaforlar aracılığı ile tespit edilmesidir.

Yöntem

Bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden "olgu bilim" kullanılmıştır. Olgu bilim (fenomenoloji) deseni, farkında olduğumuz ama derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgu bilim, bize tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için uygun bir araştırma zemini oluşturur. Bireylerin bir olguya ilişkin yaşantılarını, algılarını ve bunlara yüklediği anlamları ortaya çıkarma olgu bilim araştırma desenin amacıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Yapılan bu çalışmada da öğrencilerin öğrenime devam ettikleri üniversite hakkındaki algıları ve üniversitelerine yükledikleri anlamlar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Bu çalışmanın örneklemini 2014-2015 öğretim yılı güz döneminde KTMÜ' ye devam eden 135 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu, ulaşılabilirlik ve elverişlilik esasına dayanan "uygun örnekleme" yöntemiyle belirlenmiştir. Uygun örnekleme yöntemi zaman, işgücü ve para kaybını önlemeyi amaçlar (Büyüköztürk; Çakmak; Akgün ve Karadeniz, 2008). Araştırmaya katılan öğrencilerin devam ettikleri bölüm ve kişisel bilgileri Tablo 1' de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilere İlişkin Kişisel Bilgiler

Kişisel Bilgiler		N	%
Cinsiyet	Kız	77	57
	Erkek	58	43
Bölüm	Rehberlik ve Psikolojik Danışma	46	34
	Çocuk Gelişimi	18	13
	Turizm	5	4
	İktisat	7	6
	Yiyecek İçecek	6	4
	Tarih	3	2
	Uluslararası İlişkiler	8	6
	Halkla İlişkiler ve Reklamcılık	8	6
	Radyo Televizyon ve Sinema	18	13
	Gazetecilik	8	6
	Türkoloji	4	3
	Felsefe	4	3
	Toplam		135

Tablo 1'de de araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet ve bölümlere göre dağılımları verilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerden %57' si kız, %43' ü erkektir. Araştırmada kolay ulaşılabilir örneklem alındığından dolayı üniversitenin değişik bölümlerinden öğrencilerin katılım gösterdiği ve bu durumun araştırma için maksimum çeşitlilik gösterdiği söylenebilir. Maksimum çeşitlilik ile yapılan çalışmalarda amaç görece olarak küçük bir örneklem oluşturmak ve bu örnekleme çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede

yansıtmaktır. Maksimum çeşitliliğe dayalı bir örneklem oluşturmada amaç genelleme yapmak değildir. Tam tersine çeşitlilik gösteren durumlar arasında ne tür ortaklıkların ve benzerliklerin olduğunu bulmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Verilerin Toplanması

Bu araştırmada KTMÜ öğrencilerinin her birinden "Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi ... gibidir; çünkü ..." cümlesini tamamlanması istenmiştir. Bu amaç için öğrencilere, "Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi ... gibidir; çünkü ..." yönergesinin yazılı olduğu boş bir kağıt verilmiştir. Öğrencilerden bu yönergeyi kullanarak ve sadece tek bir metafor üzerinde yoğunlaşarak, düşüncelerini dile getirmeleri istenmiştir. Saban (2009) metaforların bir araştırma aracı olarak ele alındığını, çalışmalarda "gibi" kelimesinin genellikle " metaforun konusu" ile "metaforun kaynağı" arasındaki bağı daha açık bir şekilde çağrıştırmak için kullanıldığını belirtmiştir. Ayrıca cümlede "*çünkü*" kelimesine yer verilerek katılımcıların kendi metaforları için bir *gereke* sunmalarının istendiğini de ifade etmiştir. Öğrencilere *KTMÜ'* ye ilişkin kendi metaforlarını yazmaları için boş kağıtlar ve 20 dakikalık bir süre verilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada, elde edilen verilerin değerlendirilmesinde *içerik analizi* tekniği kullanılmıştır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramalara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize ederek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). İçerik analizi sözel, yazılı ve diğer materyallerin nesnel ve sistematik bir şekilde incelenmesine olanak tanıyan bilimsel bir yaklaşımdır (Tavşancıl ve Aslan, 2001). Cohen, Manion ve Morrison (2007)'a göre içerik analizi, Elde edilen yazılı bilgilerin içerdikleri mesajların özetlenmesi ve belirtilmesi işlemi olarak da tanımlanmaktadır. Yapılan bu çalışmada da katılımcıların ürettikleri metaforlar ve bu metaforlara yüklenen anlamlar içerik analizi açıklanmaya çalışılmıştır. Katılımcıların ürettikleri metaforların analiz edilmesi ve yorumlanması süreci şu aşamalarda gerçekleştirilmiştir: (1) adlandırma aşaması, (2) eleme aşaması, (3) kategori geliştirme aşaması, (4) geçerlik ve güvenilirliğin sağlanma aşaması (5) frekansların hesaplanma ve yorumlanma aşaması.

İlk aşama olan adlandırma aşamasında, araştırmacı tarafından öğrencilerin KTMÜ kavramı ile ilgili ürettikleri metaforlar tespit edilmiş ve metafor listeleri yapılmıştır. Oluşturulan metafor listesi iki alan uzmanına daha verilmiştir ve metafor olarak sayılmayacak kavramların listeden çıkarılması amaçlanmıştır. İkinci aşama olan eleme aşamasında,

öğrencilerin ürettikleri metaforlar, tekrar gözden geçirilerek, her metafor imgesinin kullanım amacına bakılmıştır. Kullanılan metaforla kullanım amacı arasında tutarlı bir ilişki bulunmayan metaforlar listeden çıkartılmıştır. Başlangıçta hazırlanan metafor listesinde yer alan bazı metaforların bu kısımda çıkarılmasına karar verilmiştir. Bu çalışmada toplam 135 öğrenciye ulaşılmıştır. Ancak öğrencilerin ürettikleri metaforlar eleme aşamasından geçtikten sonra geçerli metaforları üreten 93 öğrencinin verileri bu çalışmada değerlendirilmiştir.

Öğrencilerin ürettikleri metaforlar ilk iki aşamadan sonra kavramsal kategoriler altında gruplanarak sunulmuştur. Ayrıca öğrencilerin kullandıkları metaforlar kavramsal kategoriler altında sunulurken onların kendi ifadelerinden alıntılar yapılmıştır.

Araştırmanın geçerlik ve güvenilirlik aşamasında, verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması nitel bir araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır (Yıldırım ve Simsek, 2006). Araştırmada her bir soru için oluşturulan kavramsal kategoriler altında verilen metaforların araştırma konusuna ilişkin kavramsal kategorileri temsil edip etmediğini teyit etmek amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu amaç doğrultusunda, sınıf öğretmenliği ve eğitim programları ve öğretim alanında doktoralı iki uzmana görüşlerini belirtmek üzere başvurulmuştur. Uzmanlardan metaforları kavramsal kategorilerle eşleştirmeleri istenmiştir. Daha sonra, uzmanların yaptığı eşleştirmeler ile araştırmacının yaptığı eşleştirmeler karşılaştırılmıştır. Uzmanlardan elde edilen görüşlerle araştırmacı tarafından yapılan eşleştirmeler uyum yüzdeleri ile de hesaplanmıştır. Çünkü Miles ve Hiberman (1994), içerik analizinin kullanıldığı araştırmalarda farklı araştırmacılarla kodlanıp kodlamalar arasındaki uyum güvenilirliğine bakılması ve bu yüzdenin %70 ve üzerinde olması gerektiğini ifade etmiştir (Aktaran: Tavşancıl ve Aslan, 2001, s. 20). Bunun için kullanılan formül şu şekildedir. $P = \frac{Na}{Na+Nd} \times 100$. Bu formülde P, Uyum yüzdesi; Na, Uyum miktarı; Nd, Uyuşmazlık miktarıdır. Yapılan bu çalışmada belirlenen uyum yüzdesi ise %92 olarak hesaplanmıştır. Araştırmada uzmanlardan biri tarafından 7 metaforun farklı kategori altında toplanabileceği görüşü dikkate alınarak gerekli değişiklikler yapılmıştır.

Bulgular

Araştırmaya katılan öğrenciler, KTMÜ hakkında toplam 77 metafor üretmiştir. Bu metaforlar toplam 93 öğrenci tarafından üretilmiştir. Öğrenciler tarafından en fazla üretilen metafor güneş ($f=5$) olmuştur. Tablo 2' de öğrencilerin KTMÜ hakkında ürettiği metaforlara dayalı olarak oluşturulan kategoriler yer almaktadır. Daha sonra her bir kategori ve kategoriler içinde yer alan metaforlar ve metaforların kaynakları öğrencilere ait doğrudan alıntılar ile açıklanmıştır.

Tablo 2. Metaforlara Dayalı Oluşturulan Kategoriler

Kategori	Metafor	f	%
Medeniyetler Arası Bir Köprü Olarak KTMÜ	11	15	16,1
Bilgi Kaynağı Olarak KTMÜ	18	29	31,1
Geleceğe Açılan Umut Kapısı Olarak KTMÜ	12	12	12,9
Bir Sığınak Olarak KTMÜ	14	14	15,1
Konfor ve Rahatlığın Adresi Olarak KTMÜ	11	12	12,9
İssız Bir Ada Olarak KTMÜ	11	11	11,9
Toplam	77	93	100

Öğrencilerden elde edilen veriler incelendiğinde en fazla metaforun üretildiği kategorinin “Bilgi Kaynağı Olarak KTMÜ” kategorisinin olduğu en az metaforun üretildiği kategorinin ise “Konfor ve Rahatlığın Adresi Olarak KTMÜ” olduğu görülmektedir. Öğrenciler tarafından üretilen metaforlar ve bu metaforların kaynakları incelendiğinde KTMÜ ile ilgili olarak olumlu metaforların beş kategoride, olumsuz metaforların ise bir kategori (İssız Bir Ada Olarak KTMÜ) altında toplandığı görülmektedir.

Tablo 3. Medeniyetler Arası Bir Köprü Olarak KTMÜ

Metafor Sırası	Metaforlar	f(frekans)
1	Medeniyet Merkezi	4
2	Ağaç	2
3	Su	1
4	Medeniyet	1
5	Dünya	1
6	Büyük Bir Çatı	1
7	Tavus kuşu	1
8	Güneş	1
9	Köprü	1
10	Çiçek Sepeti	1
11	Minyatür Şehir	1

Tablo 3’ de bulunan 11 adet metafor toplam 15 öğrenci tarafından üretilmiştir. Bu kategori, KTMÜ’ nün pek çok kültür, dil ve toplumdaki öğrenci barındırması ve medeniyetler arasında köprü vazifesi görmesine işaret eden görüşlerin ön plana çıktığı bir kategori olmuştur. Öğrenciler bu kategoride; KTMÜ’ nün pek çok milletten, dilden ve toplumdan öğrencilerin bu üniversitede öğrenim gördüğü ve bu yönüyle medeniyetlerin bulunduğu pek çok kültürel özellik ve birlikteliklerin paylaşıldığı bir üniversite olduğu görüşünü dile getirmektedirler. Örneğin, geçerli metafor üreten öğrencilerden biri “*KTMÜ medeniyet merkezi gibidir. Çünkü farklı kültürler, farklı insanlar ve farklı değerlerin bütünleşmesi ve yoğrulması burada görebilirsiniz (Ö4)*” şeklinde görüş belirtmiş ve KTMÜ’ ünün kültürlerarası bir öğrenci merkezi olmasına vurgu yapmıştır. Bir öğrenci ise “*KTMÜ bir ağaç gibidir. Çünkü ağaçtaki tüm yapraklar özeldir ve farklıdır. Rengi, şekli vb. Bu üniversitede de*

farklı ülkelerden gelen öğrenciler dili, kültürü ve yaşam şekli farklı ve özeldir (Ö8)” şeklinde benzetimde bulunmuştur. Başka bir öğrenci ise *“KTMÜ bir çiçek sepeti gibidir. Çünkü Manas üniversitesinde her ulustan öğrenciler var. Dört dili öğrenebiliriz. Onlarla iletişim kurabilir, kültürleri öğrenebiliriz (Ö11)”* şeklinde bir açıklama yaparak KTMÜ’ ü öğrencilerinin farklı kültürleri temsil ettiğini ve bunun bir zenginlik olduğunu dile getirmişlerdir. Yine başka bir öğrenci ise *“KTMÜ köprü gibidir. Kırgız ve Türk öğrencileri, öğretmenleri bir araya getirerek Kırgızistan ve Türkiye arasında dostluk ilişkilerinin köprüsü oluyor (Ö76)”* şeklinde bir değerlendirme yapmıştır.

Tablo 4. Bilgi Kaynağı Olarak KTMÜ

Metafor Sırası	Metaforlar	f(frekans)
1	Güneş	5
2	Ağaç	5
3	Kitap	2
4	Çiçek	2
5	Işık	2
6	Oxford	1
7	Kütüphane	1
8	Mum	1
9	Nuhun Gemisi	1
10	Bahçivan	1
11	İnternet	1
12	Ford Binası	1
13	Gökyüzü	1
14	Bilim Kaynağı	1
15	Hava	1
16	Harward	1
17	Deniz	1
18	Meyve	1

Tablo 4’ de yer alan metaforların, araştırmaya katılan öğrencilerin KTMÜ ile ilgili olarak daha çok eğitim-öğretimle ilgili düşüncelerini aktardıkları benzetimler olduğu görülmektedir. Bilgi kaynağı olarak KTMÜ kategorisinde araştırmaya katılan öğrencilerin, üniversitenin bilim ve eğitim yönünü ön plana çıkardıkları ve olumlu görüşlerle benzetimlerde buldukları görülmektedir. Tablo 4’ de de görüldüğü gibi bu kategori en fazla metaforun geliştirildiği ve en fazla katılımın gösterildiği bir kategori olarak tespit edilmiştir. Bu kategori ile ilgili olarak öğrenci görüşlerine baktığımızda bir öğrencinin *“KTMÜ güneş gibidir. Çünkü üniversitede herkese ücretsiz eğitim ve burs var. Düzenli eğitim almak için gerekli şartlar var. Öğretmenler öğrencilerin haklarına dikkat eder ve herkese eşit davranırlar. Güneşin herkese eşit ışık vermesi gibi (Ö25)”* başka bir katılımcı ise *“KTMÜ ağaç gibidir. Çünkü her taraftan bize bilgileri veriyor. Herkesten farklı bilgilere sahip olarak yeni şeyler öğreniyoruz (Ö55)”* şeklinde bir değerlendirmede bulunmuştur. Bir diğer öğrenci ise *“KTMÜ ışık gibidir. Çünkü verdiği eğitim sayesinde bize yol gösteriyor (Ö41)”* Bir diğer öğrenci ise *“KTMÜ bahçivan*

gibidir. Çünkü dünyanın her yerinden insanlar geliyor. Bilim alıyor. Onlara yeterli bilim verip yetiştiriyor. Öğretmenleri de her öğrenciye yeni bilgileri yeni teknolojilerle aktarıyorlar (Ö51)” şeklinde bir benzetimde bulunmuştur. Bu tema daha çok üniversitenin amacı ile doğru orantılı ve bir bilim merkezi olması özelliğinin ön plana çıkarıldığı bir temadır. Bilim kaynağı ve verdiği eğitim ile öğrencilere rehberlik etme özelliğinin olumlu metaforlarla anlatıldığı bu tema araştırmada en fazla metaforun üretildiği bir tema olmuştur.

Tablo 5. Geleceğe Açılan Bir Umut Kapısı Olarak KTMÜ

Metafor Sırası	Metaforlar	f(frekans)
1	Dağ	1
2	İmkanlar Dünyası	1
3	Zeki ve Yakışıklı Bir Delikanlı	1
4	Ürün Tarlası	1
5	Gelecek Aynası	1
6	Kapı	1
7	Umut	1
8	Araba Tekeri	1
9	Ayna	1
10	Fırsatlar Kapısı	1
11	Çiçek	1
12	Zirve	1

Tablo 5’ de görüldüğü gibi bu kategori altında on iki katılımcı tarafından on iki metafor üretilmiştir. Bu kategori daha çok KTMÜ’ ünün gelecek için bir fırsat kapısı olarak değerlendirildiği bir kategori olmuştur. Öğrenci görüşleri ile bu durum şöyle ifade edilmiştir. *“KTMÜ bir fırsatlar kapısıdır. Çünkü burada kendimi geliştirirsem ve uluslararası ortamı kullanabilirsem uluslararası bir çalışma fırsatı yakalayabilirim (Ö49).”* Başka bir öğrenci ise *“KTMÜ bir umut gibidir. Çünkü şu an ben kendimi geliştirmek, gelecekte iyi bir uzman olmak ve en önemlisi iyi bir insan olmak istiyorum. Ve Manas üniversitesinin de bana bu konuda yardımcı olabileceğini düşünüyorum (Ö40).”* *“KTMÜ ayna gibidir. Çünkü geleceğimi yansıtıyor. Kendimi daha iyi tanımama ve yapabileceklerimi doğru bir şekilde planlama imkân veriyor (Ö81).”* Başka bir öğrenci ise *“KTMÜ ürün tarlası gibidir. Çünkü ne ekersen onu biçersin (Ö77)”* şeklinde bir benzetimde bulunmuştur. Bir diğer öğrenci ise KTMÜ ile ilgili görüşlerini *“KTMÜ yakışıklı ve zeki bir delikanlı gibidir. Çünkü burada köyden gelen ve başka ülkelerden gelen yetenekli öğrenciler vardır. Daha çok çalışırsa ve gayret ederse daha başarılı olabilir. Gelecekte bu yetenekli çocuktan halk için nasıl hizmet etmesi beklenirse Manastan da onları daha iyi yetiştirmesi beklenir (Ö101)”* şeklinde yorumlamıştır.

Tablo 6. Konfor ve Rahatlığın Adresi Olarak KTMÜ

Metafor Sırası	Metaforlar	f(frekans)
1	Ev	2
2	Park	1
3	Güneş	1
4	Buzdolabı	1
5	Bilgisayar	1
6	Bayram	1
7	Dünya	1
8	Çiçek	1
9	Şehir	1
10	Bayram	1
11	Parti	1

Konfor ve Rahatlığın Adresi Olarak KTMÜ kategorisinde öğrenciler üniversitenin fiziki imkânları ile ilgili görüşlerini ifade etmişlerdir. Daha çok olumlu ve Kırgızistan koşullarında diğer üniversitelerle karşılaştırmalı bir şekilde değerlendirdikleri metaforlarında üniversitenin fiziki koşullarından genel olarak memnuniyetlerini ifade ettikleri görülmektedir. Öğrencilerden biri “*KTMÜ bir dünya gibidir. Çünkü her ülkeden gelen insanlar ve onları mutlu edecek imkanlar vardır. Wi-fi’ nin her yerde olması, yemeklerinin güzel olması, konferans salonunda her gün bir etkinliği bulabiliyor olmanız öğrencilerin buraya olan ilgisini artırıyor (Ö92)*” Başka bir öğrenci ise “*KTMÜ bilgisayar gibidir. Çünkü her istediğini bulabilir, her şeyi öğrenebilir ve her şeye erişebilirsin (Ö7)*” şeklinde bir benzetimde bulunmuştur. Başka bir katılımcı ise “*KTMÜ içi her şeyle doldurulmuş bir Buzdolabı gibidir. Çünkü burada istediğin her şey var. Yani internet, kütüphane, kantin, tecrübeli öğretmenler, spor salonları vb. Buzdolabının kapağını açtığında ışık açılıp herşey görüldüğü gibi burada da öğrenciler kendi geleceklerini görebilir...(Ö22)*” şeklindeki bir benzetimle fiziki şartların öğrenciler tarafından olumlu algılandığı söylenebilir.

Tablo 7. Bir Sığınak Olarak KTMÜ

Metafor Sırası	Metaforlar	f(frekans)
1	Sığılmış Bir Kapı	1
2	Pencere	1
3	İkinci Hayat	1
4	Türkiye	1
5	Yuva	1
6	Aile	1
7	Ev	1
8	Cennet	1
9	Sinir Sistemi	1
10	Yeni Bir Dünya	1
11	Rüya	1
12	Büyü	1
13	Konser	1
14	Özgürlükler Ülkesi	1

Tablo 7’ de de görüldüğü gibi bu kategori altında on dört öğrenci tarafından on dört metafor geliştirilmiştir. Bu kategori altında toplanan metaforlar öğrencilerin KTMÜ’ ne devam etmeleri ile yeni bir hayata başladıklarını ve farklı ortamlardan gelerek daha olumlu ve güzel bir hayata doğru yolculuk ettiklerini ifade ettikleri bir kategori olmuştur. Öğrencilerden biri “*KTMÜ cennet gibidir. Çünkü üniversitemizin kapısına girdiğimiz zaman başka bir yere ya da cennete girdiğimizi hissediyorum. Şehrimizin gürültüsünü duymuyorum. Burada öğrenmenin ve yaşamın daha kolay olduğunu görüyorum. Hiçbir engelin olmadığını...*(Ö107)” Bir diğer öğrenci ise “*KTMÜ özgürlükler ülkesi gibidir. Çünkü Manas’ da üniversite dışında yapamadıklarımızı daha rahat yapabiliyoruz* (Ö66).” Bir başka öğrenci ise “*KTMÜ rüya gibidir. Çünkü bu üniversite olmasaydı ne yapardım bilmiyorum? Burası için çok emek verdim. Rüyada gibiyim* (Ö48)” diyerek KTMÜ için çok çalıştığını ve idealini gerçekleştirdiğini ifade etmektedir. Bir başka öğrenci ise “*KTMÜ yuva gibidir. Çünkü KTMÜ bir kuş gibi öğrencileri kendi yuvasında büyütür, uçmaya ve hayata hazırlar* (Ö88)” şeklinde bir değerlendirme ile KTMÜ’ ünün sığınılan bir liman olma özelliğinin yanı sıra bu limandan hayata hazırlanarak çıkıldığı vurgusunun yapıldığını görmekteyiz.

Tablo 8. İssiz Bir Ada Olarak KTMÜ

Metafor Sırası	Metaforlar	f(frekans)
1	Matematik	1
2	Sistem dışı	1
3	Amerikan Pastası	1
4	Kalabalık Dolmuş	1
5	Üvey Anne	1
6	Ay	1
7	Lamba	1
8	Karınca Yuvası	1
9	İssiz Ada	1
10	İnsan	1
11	Kapalı Kutu	1

Tablo 8’ de öğrencilerin KTMÜ hakkında geliştirdikleri olumsuz metaforların toplandığı “İssiz Bir Ada Olarak KTMÜ” kategorisi yer almaktadır. Bu kategoride araştırmaya katılan 11 öğrencinin genel olarak fiziki koşulların iyileştirilmesi ve sınav dönemindeki yoğunluk ve fiziki koşullara dayalı olarak geliştirdikleri olumsuz metaforlar yer almaktadır. Öğrenci görüşlerine dayalı olarak değerlendirme yapıldığında bir öğrencinin “*KTMÜ karınca yuvası gibidir. Hiçbir düzen yok. Haberimiz olmadan bir şeyler olup bitiyor. Dersler iptal edildiğinde ya da öne alındığında haber verilmiyor* (Ö33).” Başka bir öğrenci ise “*KTMÜ insan gibidir. Çünkü insanların doğruları olduğu gibi yanlışları da vardır. Manas ta da burslar daha fazla ve herkese verilmelidir* (Ö10)” Başka bir öğrenci ise “*KTMÜ ıssız bir ada gibidir. Çünkü*

adada kalmış gibi hiçbir yere gidemiyorsun. Okuduğun, yemek yediğin, yaşadığın yer de burası... (Ö83)” şeklinde bir değerlendirmelerde bulunmuştur.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Yapılan bu çalışmada KTMÜ öğrencilerinin KTMÜ hakkındaki görüşleri, ürettikleri metaforlar aracılığı ile ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaklaşık % 88.1’ i KTMÜ hakkında olumlu görüş içeren metaforlar üretmişler, % 11,9’ u ise KTMÜ hakkında olumsuz görüş içeren metaforlar üretmişlerdir. Bu sonuçlara bakıldığında araştırmaya katılan öğrencilerin genel olarak KTMÜ hakkında olumlu bir görüş sahibi oldukları söylenebilir. Yapılan bu çalışmada araştırmaya katılan öğrencilerin görüşlerine dayalı olarak üretilen metaforların olumlu ve olumsuz şeklindeki ayrımı ile birlikte üretilen metaforlar taşıdıkları anlamlar ve metaforların kaynakları ile doğru orantılı bir şekilde altı değişik kategoriye ayrılmıştır. Metaforlar, Lakoff ve Johnson (2005), tarafından; bir şeyi başka bir şeyin bakış açısı ile anlamak ve tecrübe etmek olarak açıklanmıştır. Yine Saban (2011) metaforu, bir bireyin dünyayı kavrayış sistemini simgeleyen bir düşünme veya görme biçimi olarak ifade etmektedir. Bu açıdan bakıldığında KTMÜ öğrencilerinin öğrenim hayatlarına devam ettikleri üniversite ile ilgili olarak düşüncelerini metaforlar aracılığı ile ifade etmeleri onların kendi üniversitelerini en iyi tanıyan bireyler olarak yükledikleri anlamları ortaya çıkarmak ve bir bakıma KTMÜ’ ünün genel bir değerlendirmesi açısından etkili olduğu ifade edilebilir. Bu çalışmada da ortaya çıkarılan altı kategori KTMÜ hakkında var olan görüş, düşünce ve beklentileri tespit etmek açısından önemlidir.

Araştırmada en fazla metaforun üretildiği ve en çok katılımın sağlandığı kategori “Bilim Kaynağı Olarak KTMÜ” kategorisi olmuştur. Bu kategori KTMÜ’ ünün bir eğitim kurumu olması ve formal amacı ile doğru orantılı olarak geliştirilen metaforların toplandığı bir kategoridir. Bu kategoride geliştirilen metaforlar, üniversite öğrencileri ile yapılan pek çok çalışmada üretilen metaforlarla benzerlik göstermektedir (Aslan, 2013; Aydoğdu, 2008; Doğan, 2014; Cerit, 2008). Örneğin öğrenci ve öğretmenlerin okul kavramına ilişkin ürettikleri metaforları araştıran Aydoğdu (2008)’ nun çalışmasında okul kavramı; aile, bilgisayar, akvaryum, ana kupağı, cehennem, sirk, fabrika, hipodrom ve kalp olarak ifade edilmiştir. Cerit (2008) tarafından yapılan benzer bir çalışmada da okul kavramına ilişkin metaforların; büyüme ve gelişme yeri, bilgi ve aydınlanma yeri, aile ve takım olduğu sonuçları elde edilmiştir. Yapılan bu çalışmada da aslında KTMÜ okul olarak değerlendirildiğinde benzer şekilde bilim ve aydınlanma merkezi ve aile kavramları ile açıklanmaya çalışılmıştır. Tortop (2013) tarafından yapılan ve üniversite öğretim elemanları hakkındaki metaforların tespit edildiği çalışmada ise bilgi kaynağı ve aktarıcısı olarak

üniversite hocası, yol buldurucu yönlendirici olarak üniversite hocası, değişen-farklılaşan biri olarak üniversite hocası, uzaklaştırıcı-korkutucu biri olarak üniversite hocası, çok yönlü biri olarak üniversite hocası şeklinde kategoriler belirlenmiş ve çoğunluğu olumlu metaforlardan oluşan görüşler belirtilmiştir. Tortop tarafından yapılan bu çalışma ile KTMÜ öğrencilerinden elde edilen ve en fazla metaforun üretildiği kategori arasında bir benzerlik görülmektedir. Öyle ki bu kategoride daha çok üniversitenin bilgi verici ve yol gösterici rolü ifade edilmektedir.

Araştırmada en fazla üretilen metaforlardan biri de “Medeniyetler Arası Bir Köprü Olarak KTMÜ” kategorisidir. Bu kategoride öğrenciler KTMÜ’ yü, farklı kültürlerin, dillerin ve farklı toplumlardan bireylerin bulunduğu bir medeniyet merkezi olarak ifade ettikleri görülmektedir. Bu konuda, köprü, medeniyet merkezi, dünya, güneş, büyük bir çatı vb. metaforlar üretildiği ve bu metaforların kaynağında ise uluslararası bir kimliğe sahip olan KTMÜ’ ünün farklı kültür ve farklı toplumları bir araya getiren bir merkez olduğu görüşü ortaya çıkmaktadır. Bir öğrenci tarafından KTMÜ hakkında “Tavus kuşu” metaforu da bu özelliği belirginleştirmektedir. Öyle ki bu metafor da tavus kuşuna benzetilen KTMÜ; *“nasıl ki tavus kuşunda birbirinden farklı pek çok renk ahenkli bir şekilde yer alıyorsa KTMÜ’ deki öğrencilerde farklı milletlerden ve bir uyum içinde öğrenim görmektedir”* şeklinde bir açıklama yapılmıştır.

Araştırmada belirlenen kategorilerden biri de “Geleceğe Açılan Umut Kapısı Olarak KTMÜ” olmuştur. Bu kategoride daha çok katılımcılar KTMÜ’ den mezun olduklarında daha iyi bir geleceğe sahip olma, kendilerini iş ve toplumsal yaşama daha adapte olmuş bir şekilde hissedeceklerini ifade etmişlerdir. Ürettikleri metaforlardan ön plana çıkan bir diğer özellik ise uluslararası bir çalışma ve başarı için motivasyonlarının olduğudur. Bir katılımcının KTMÜ’ yü “Fırsatlar Kapısı” benzetimiyle burada kendini geliştirmesi durumunda uluslararası iş yapabilecek duruma kolayca ulaşabileceğini ifade etmektedir. Demirtaş ve Çoban (2014) tarafından yapılan ve İnönü Üniversitesinin tüm öğrencilerini kapsayan metafor çalışmasında öğretim elemanları değerlendirilmiş ve veriler olumlu-olumsuz metaforlar olarak analiz edilmiştir. Olumlu metaforlar incelendiğinde üniversite öğretim elemanlarının çiçek, bahçıvan, su, çiçek bahçesi, gül, ağaç gibi benzetimlerle anlamlandırıldığı görülmektedir. Bu çalışmada da KTMÜ’ te ilişkin olumlu ve benzer benzetimler yapılarak gelecek için fırsatlar kapısı olduğu öğrenciler tarafından ifade edilmiştir.

Araştırmada olumlu benzetimlerin bir araya getirildiği iki kategori “Bir Sığınak Olarak KTMÜ” ve “Konfor ve Rahatlığın Adresi Olarak KTMÜ” kategorileridir. Bu kategorilerde öğrenciler KTMÜ’ ünün kendileri için ikinci bir şans olduğu diğer bir özelliğin ise üniversitenin fiziki şartlarının kendileri için olumlu kazanımlar sağlığıdır. Lisans öğrencileri ile “Üniversite” kavramı konusunda metaforlara dayalı bir çalışma yapan Korkmaz ve Bahçeci (2013) benzer

sonuçlar elde etmiştir. Yaptıkları çalışmada altı kategoride toplanan metaforlardan yapılan bu çalışmaya oldukça benzeyen kategorileri “Mekan Olarak Üniversite” ve “Gelecek Olarak Üniversite” kategorilerinde toplanmıştır. Verileri incelendiğinde Bahçe, cennet, geleceğe açılan kapı, hayatın dönüm noktası, ütopya, anahtar, kapı, mutluluk, araç, eğlence merkezi, hayat okulu, öğrenme merkezi vb. metaforlar yapılan bu çalışmada üretilen metaforlarla benzerlik göstermektedir. Doğan (2014) tarafından yapılan ve okul kavramına ilişkin metaforların tespit edildiği başka bir çalışmada da sevgi ve dayanışma ile yaşamın bir parçası olarak okul kategorilerinin belirlendiği temalarda yer alan metaforlar ve onların kaynakları bu çalışmada yukarıda ifade edilen metafor ve kaynakları ile benzeşmektedir.

Çalışmada öğrenciler tarafından üretilen metaforlardan olumsuz olarak aynı kategoride tespit edilen metaforlar “İssiz Bir Ada Olarak KTMÜ” kategorisinde toplanmıştır. Bu kategoride öğrencilerin KTMÜ ile ilgili olarak olumsuz metaforlarının kaynaklarının KTMÜ ile ilgili fiziki koşul ve bir takım uygulamalara dayalı olduğu tespit edilmiştir. Gerek okul kavramı gerekse üniversite hakkında yapılan metafor çalışmalarında da olumsuz olarak geliştirilen metaforların kaynaklarının genelde fiziki koşul ve öğretim elemanlarının tutum ve uygulamalarına dayalı olduğu çeşitli araştırmalarla tespit edilmiştir (Doğan, 2014; Korkmaz ve Bahçeci, 2013; Güven ve Güven, 2009; Saban, 2009; Özdemir, 2012).

Sonuç olarak KTMÜ hakkında öğrencilerin geliştirdikleri metaforların büyük bir çoğunluğunun olumlu ve gelecek için umut dolu kaynaklarla ifade edilmesi son derece olumlu karşılanabilir. Ayrıca üniversitenin uluslararası ve iki farklı devletin ortak anlaşmalarına dayalı olarak kurulduğu ve uluslararası nitelikte öğrenci odaklı çalışması ve bunun da öğrenciler tarafından “Medeniyetler Arası Bir Köprü Olarak” ifade edilmesi üniversite açısından son derece olumlu olarak yorumlanabilir. Aynı zamanda üniversitenin amacı olan bilim, araştırma ve eğitimle ilgili olarak öğrencilerden elde edilen benzetimlerin olumlu olması bu amacın yerine getirilmeye çalışıldığının bir işareti olarak düşünülebilir. Öğrenciler tarafından olumsuz olarak algılanan ve daha çok fiziki özelliklere dayalı geliştirilen metaforların ise KTMÜ’ nün dikkate alması gereken özellikleri olarak ön plana çıkmaktadır.

Tüm bu sonuçlara dayalı olarak öğrenciler tarafından algılanan bu olumlu özelliklerin; medeniyetler merkezi olma, birden fazla dil öğrenebilme, araştırma ve kütüphane imkanlarının çeşitliliği ve fiziki koşullar daha da geliştirilebilir ve öğrencilerle oluşturulacak ortak etkinliklerle tüm öğrencilerin bu süreçlere dâhil olması sağlanabilir. Uluslararası olma ve pek çok farklı toplumdaki öğrencilerin olması kültürel etkileşime fırsat sağlayabileceği gibi kendi toplumlarında da olumlu itici bir gücün de gelişmesine rehberlik edebilir. Öğrenciler tarafından genel olarak olumlu karşılanırsa da araştırmaya katılan öğrencilerin % 11’ i internete

erişim, fiziki kapasite ve sınıf problemleri ile ilgili sorunları dile getirmişlerdir. Bu konuların dikkate alınması da öğrenciler açısından olumlu bir gelişme olacaktır.

Kaynaklar

- Aslan, S. (2013). Birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlerin “öğretmen” kavramı ile ilgili algılarının metaforik incelenmesi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 8(6),43-59.
- Aydoğdu, E. (2008). *İlköğretim okullarındaki öğrenci ve öğretmenlerin sahip oldukları okul algıları ile ideal okul algılarının metaforlar yardımıyla analizi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Balaban, T. ve Yapıcı, M. (2013). Türkçe öğretmen adaylarının tasavvufa ilişkin metaforları, *Turkishstudies International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic*, 8(9), 745-755.
- Balcı, A. (1999). *Metaphorical images of school: School perceptions of students, teachers and parents from four selected schools (in Ankara)*. Yayımlanmamış doktora tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Brady, K. & Winn, T. (2014). Using metaphors to investigate pre-service primary teachers’ attitudes towards mathematics *Double Helix*, (1), 1-10.
<http://qudoublehelixjournal.org/index.php/dh/article/view/37/151>
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, E. ve Karadeniz, Ş. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 693-712.
- Clarke, R. H. (1997). *Five metaphors for educators*. (ERIC Document Reproduction Service No. ED407408)
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (6th ed.). New York, NY: Routledge.
- Çelikten, M. (2006). Kültür ve öğretmen metaforları. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21 (2), 269-283.
- Demirtaş, H. ve Çoban, D. (2014). Üniversite öğrencilerinin, üniversite ve fakülte kavramlarına ilişkin metaforları (inönü üniversitesi örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(1), 113-143.
- Doğan, D. (2014). Öğretmen adaylarının perspektifinden okul kavramının metaforlarla analizi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi - Journal of Theoretical Educational Science*, 7(3), 361-382.
- Girmen, P. (2007). *İlköğretim öğrencilerinin konuşma yazma sürecinde metaforlardan yararlanma durumları*. Yayımlanmamış doktora tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Güner, N. (2013). Öğretmen Adaylarının Matematik Hakkında Oluşturdukları Metaforlar, *NWSA-Education Sciences*, 1C0597, 8, (4), 428-440.
- Güven, B. ve Güven, S. (2009). İlköğretim öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde metafor oluşturma becerilerine ilişkin nicel bir inceleme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17 (2), 503-512.

- Groth, R.E. & Bergner, J.A. (2005). Preservice elementary school teachers' metaphors for the concept of statistical sample. *Statistics Education Research Journal* 4 (2), 27-42.
- Jakobsen ve Wickman, (2007). Transformation through language use: children's spontaneous metaphors in elementary school science. *Science & Education*, (16), 267-289.
- Korkmaz, F. ve Bahçeçi, B. (2013). Lise öğrencilerinin "üniversite" kavramına ilişkin metaforik algıların incelemesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 187 – 204.
- Lakoff, G. & Johnson, M. (2005). *Metaforlar: Hayat, Anlam ve Dil* (Çeviren G.Y. Demir). İstanbul: Paradigma.
- Marshak, J. R.(1993). Managing the metaphors of change. *Organizational Dynamics*, 22(1), 44-56.
- Miles, M.B. & Huberman, A.M., (1994). *Qualitative data analysis*. London: SAGE Publication.
- Morgan, G. (1998). *Yönetim ve örgüt teorilerinde metafor*. İstanbul: Mess Yayınları.
- Özdemir, M. (2012). Lise öğrencilerinin metaforik okul algılarının çeşitli değişkenler bakımından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 37(163), 96-109.
- Presmeg, N. C. (1998). Metaphoric and metonymic signification in mathematics. *Journal of Mathematical Behavior*, (17), 25-32.
- Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının "öğretmen" kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 131-155.
- Saban, A., Koçbeker, B. N. ve Saban, A. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6 (2), 461-522.
- Saban, A. (2011). Prospective computer teachers' mental images about the concepts of school and computer teacher, 11(1), *Educational Science Theory and Practise*, 11(1), 435-446.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7 (2), 281-326.
- Schinck, A., Neale, H., Pugalee, D., & Cifarelli, V. (2008). Using metaphors to unpack student beliefs about mathematics. *School Science and Mathematics*, 108(7), 326 – 333.
- Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Tortop, H.S. (2013). Öğretmen adaylarının üniversite hocası hakkındaki metaforları ve bir değerlendirme aracı olarak metafor, *Yükseköğretim ve Bilim ve Dergisi*, 3(2), 153-160
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Kitabevi.